

ВИКОРИСТАННЯ НАТУРАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ АНТИОКСИДАНТІВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ КВАСУ

Наталія Стеценко, Олександра Гладишева

Національний університет харчових технологій

Вступ. Останнім часом вчені та медики велику увагу приділяють окисному стресу, який може викликати розлад функцій різних систем організму і призводити до виникнення патологій. В організмі людини шкідливому ефекту окисного стресу протистоїть система антиоксидантного захисту, найважливішою ланкою якої є антиоксиданти - сполуки, що здатні «нейтралізувати» вільні радикали, зупиняючи чи попереджаючи вільнорадикальне окиснення органічних молекул [1].

Забезпечення достатнього рівня надходження антиоксидантів з їжею є дієвим способом профілактики онкологічних захворювань. При створенні харчових продуктів з антиоксидантними властивостями однією з найкращих основ є безалкогольні напої. Тому метою роботи є обґрунтування вибору природних джерел антиоксидантів для збагачення квасу, а також порівняння органолептичних та фізико-хімічних показників якості квасу «Старокиївський темний», виготовленого на підприємстві ТОВ «Пивоварня Зіберта» та квасу, збагаченого сиропом обліпихи та порошком дигідрокверцетину.

Матеріали і методи. Визначення органолептичних показників проводилось за ДСТУ 7099:2009 Продукція безалкогольної промисловості. Методи визначення органолептичних показників, об'єму продукції та герметичності закупорювання. Під час досліджень застосовували стандартизовані та спеціальні методи визначення фізико-хімічних показників напою.

Результати. Розповсюдженими на території України та дуже цінними за біохімічним складом є ягоди обліпихи, які є джерелом вітамінів С, Е, β -каротину, біофлавоноїдів, що створюють потужний антиоксидантний синергетичний комплекс. Для збагачення квасу доцільно використовувати сироп обліпихи, який містить всі цінні компоненти ягід, має тривалий термін зберігання та позитивно впливає не лише на біологічну цінність, а й забезпечує високі антиоксидантні та органолептичні властивості квасу [2]. За результатами проведених експериментальних досліджень було встановлено, що вміст сухих речовин у сиропі становив $52,3 \pm 0,91\%$, загальний вміст цукрів – $38,4 \pm 1,1\%$, масова частка титрованих

кислот – $0,86 \pm 0,04\%$, вміст аскорбінової кислоти – $39,1 \pm 0,17\%$, кількісний вміст β -каротину – $11,3 \pm 0,27$ мг%.

Як добавку, що дозволяє збільшити термін придатності, знизити інтенсивність окислювальних процесів, створити новий смаковий і ароматичний профіль продукту, було використано дигідрокверцетин, який має антиоксидантні, капілярозміцнюючі властивості, покращує діяльність серцево-судинної системи. Рекомендована доза внесення дигідрокверцетину до хлібного квасу становить $0,2$ мг/дм³ [3]

Результати порівняння органолептичних властивостей традиційного та збагаченого квасу показали, що зовнішній вигляд і колір напою після додавання сиропу обліпихи та порошку дигідрокверцетину суттєво не змінилися. Смак був повним, кисло-солодким; аромат – дуже виразним, притаманним хлібному квасу, з відчутними приємними нотками сиропу обліпихи.

Були визначені основні фізико-хімічні показники традиційного та збагаченого квасу. Встановлено, що кислотність оздоровчого напою збільшується на $1,8$ град та становить $5,4$ град, тобто залишається у межах допустимих норм. Вміст сухих речовин при додаванні джерел функціональних інгредієнтів зростає з $3,9$ до $5,2$ %, тобто на $1,3\%$. Масова частка спирту у збагаченому напої становить $0,8\%$. Отримані результати свідчать про те, що фізико-хімічні показники квасу із сиропом обліпихи та дигідрокверцетином повністю відповідають вимогам нормативної документації.

Були проведені дослідження зміни кислотності традиційного та збагаченого квасу при тривалому зберіганні. Зразки досліджували протягом 5 місяців з періодичністю 7 діб. Встановлено, що у присутності сиропу обліпихи та дигідрокверцетину зростання титрованої кислотності, зменшення вмісту сухих речовин та погіршення смаку спостерігається після 126 діб зберігання, а для контрольного зразку – після 72 діб, що свідчить про підвищення стійкості збагаченого напою. Це можна пояснити присутністю таких антиоксидантів, як дигідрокверцетин та β -каротин.

Висновки. Використання нетрадиційної сировини, а саме сиропу обліпихи та дигідрокверцетину при виробництві квасу, дозволяє забезпечити антиоксидантний ефект за рахунок вмісту вітамінів-антиоксидантів та флавоноїдів. При цьому спостерігаються оригінальні приємні органолептичні властивості готового напою, а показники його якості відповідають вимогам нормативної документації.

Література

1. Ясінська І.Л., Іванова В.Д. Безалкогольні сокові напої антиоксидантної дії з фітоекстрактами. *Наукові праці ОНАХТ*. 2013. Т. 2, Вип. 44. С. 55-58.

2. Стеценко Н.О., Гладишева О.О. Удосконалення способу виробництва квасу з антиоксидантними властивостями. *ЛОГОΣ. Мистецтво наукової думки*. 2019. № 4. С. 140-142.

3. Бибик И.В., Лоскутова Е.В. Научное обоснование количества внесения дигидрохверцетина при разработке технологии кваса «Виноградный». *Техника и технология пищевых производств*. 2014. № 1. С. 5-10.